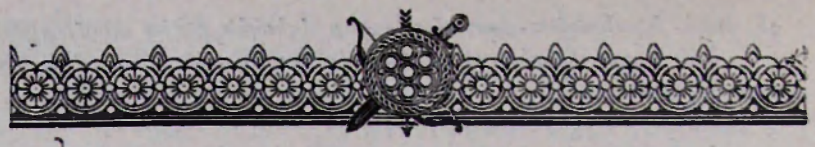

90. ՊՈՐՎՈՒՑ ԼԱՎ ԱՊՐԵԼԸ

Ինում ա, չինում մին թաքավեր ա ինում։ Էս թաքավերեն ինում ա մին կնեգյ, էրկու տղա։

Մին քշեր թաքավերեն կնեգյը ուրաղ ա տրեսնում։ Ըրաղումը մին սիպտակ մըրքավեր մարթ ա կյամ, ըտրան ասում.— Յըես ըստուծանա յըմ զարկված, քյըեզ մին պեն ըմ ասում։ Օգում ըս մհե՞նգյ լավ ապրիս, թա՛ պորվուց։

Էս կնեգյը մնում ա քար կտրած։ Ըստրա սիպտակ մաղերը, ոոյը, ոուսաթը տըսնալավ։ Ասում ա.— Դե վեր իտի յա, թոզ մարթիս նեստան հըրցնիմ, տահամ հի՞նչ ա ասում, ետնան։

Սիպտակ մրքավերը ոուրդան կորչում ա։

Էդ քշեր թաքավերեն կնգանը քոնը տանըմ չի, մտածում ա, թա՛. «Էս հի՞նչ իլլաթ-միլլաթ ա, վեր ինձ ստի պեն ասիցց»։

Էտ քշերը, թա՛ տուք ընդրա պլատումը քոն ըք իլալ, ինդի էլ ինքյը։

Լուսանում ա։ Էտ կնեգյը եր ա կենում, քյնամ մարթին ասում, թա՛.— Պա քշերըս ըստի ուրաղ ըմ տրեսալ, իստի, իստի պեն ա եկալ կլոխս, մհենգյ գյուղում չըմ, հի՞նչ անիմ։

Թաքավերը շատ ա մտածում, խրեգյ ա մտածում, կնգանը ասում ա.— Ա՛ կնեգյ, վեր մին էլ կյա, կասիս վեր մարթս ասալ ա, թա՛. «Օգում ըմ պովուց լավ ապրիմ»։

Կնեգյը մին էլ ա ուրաղ տրեսնըմ, էլհա համան էն մարթը մին էլ ա կյամ, էլհա ինդի ասում։

Էս կնեգյը իրեսը խըշրկնքելավ, վխվխելավ ասում ա մարթին ասածը։

Լուսանում ա թա՞ չէ, զարթնում ա։ Մին քանե օրանը ետը ստահանք սկսում ըն քյսիրանալը։ Վերչը հի՞նչ կլոխտ ցվըցնիմ, էնչանք ըն քյսիբանըմ, վեր մարթն ասում ա.—Ա՛ կնեգյ, դե վեր խստի յա տրուալ, եք էս խոխենքը յոր օնիքյ քյնանք, աստուծ մեծ ա, հալբաթ մրեզ քյոմաղյ կանե։

Եր ըն կենում հրղե ընգնում։

Շատ ըն քյնում, խրեգյ ըն քյնում, ըտ էլ աստուծ ա գյիդում, մին ծմակու տեմ ըն ընգնում։ Տրեսնում ըն ծմակումը ծոխ ա եր ինում։

Մարթն ասում ա.— Ա՛ կնեգյ, քյինանք, հինչ կինի՞, կինի՞։

Քյինամ ըն, մուտանըմ, տրեսնըմ ղըչրղնե։ Օղում ըն ետ տեռնան, ստահանք տրեսնում ըն։

Տրանք խփիլավ տանում ըն ուրանց կոշտը, կոշտ հաց տամ ըտահանց, խոնցը մին լավ քշտրցնում, թա դե քոն իլիքյ։ Քոն ըն ինում։

Էքյսը մարթը, կնեգյը, խոխենքյը եր ըն կենում, թա քյինան, էս փոչ իլածնեն թողում չըն։ Ասում ըն։— Ցա իրեք մանեթ փուլ տվեք, յա էլ իրեք տարե կնեգյըտ բեդմա պահինքյ։

Ճարը կտրած, խեղճ մարթը կնեգյը թողում ա, խոխենքյը յոր օնում, քյնում։

Շատ ա քյնում, խրեգյ ա քյնում, հրսնում ա մին կյետու։ Թարսու նման էս կյետն էլ վըրարած ա ինում։ Խուխեն մինը շլակում ա, թա տանե ընցրցնե, ետնան կյա էն մինն էլ տանե։ Լհա կյետեն մաշտեղը շլակենը հարայ ա տամ, թա.— Կյուլերը մեր խուխեն տարեն։

Էտ մարթը ետ ա տեռնում, թա տրեսնա հի՞նչ ա, բուրդան էտ մինն էլ շլական ա վեր ընգնում, ընգնում կյետը։ Խեղճը մնամ ա քըրացած։ Ասում ա.— Էս հի՞նչ խաթա յա, վեր ինձանավ ա ընգալ։ Կնեգյըս ղչղնեն խլեցեն, խոխենքըս էլ ըստեղ ծեռքաս ընգեն, մհենգյ յըես թո՞ըը քյինամ, ըշտեղ կլխես վա՞յ տամ։

Ընգնում ա հղեն քյնում։ Քյինամ ա, հսնում մին քաղաք, տրեսնում ժողովուրթը թուփ տրեռած, հինչ վեր մին պեն ըն օղում անին։

Հըրցնում ա մարթոցը նեստա, թա.—Էտ հի՞նչ ըք անում, էս հի՞նչ ղլմղալ ա։

Էտ մարթիքյըն ասում ըն։—Թաքավեր ընք ճոկում, մին ղուշ կա, պեց ըն թողում, հուր կըլխե վեր կյա, ընդրան էլ տիննական ընք թաքավեր։

Ղուշը պեց ըն թողում, անդարբտ կյամ ա թուշ ըտրա կլխեն վեր կյամ։ Մարթիքյը կյամ ըն, տրեսնըմ իտի քյասիբ, ճընթռնին կյեցին մարթ։ Ասում ըն. — Ըտրանա թաքավեր կինի՞, նորու ղուշը պեց թողեցեքյ։

Նորու պեց ըն թողում, էլհա կյամ ա ըտրա կլխեն վեր կյամ։ Էլհա ինդի յըն ասում, համ էլ էտ մարթին տանում քըցում մին տոն։

Ղուշը նորու պեց ըն թողում, օթումը միկա շոռ ա տամ, կյամ, ակուշկավը նի մննում, էլհա տրա կլխեն վեր կյամ։ Ճըրընեն կտրած պիրում ըն, տրան տինում թաքավեր։

Մին քանե տարե թաքավեր կենըմ ա, ժողովուրթը տրեսնում ա, վեր տա լավ ա, շատ հավան ըն կենում, խոսած տեղն էլ ըրեվավը ուրթում ըն օտում։

Հա՞, մհենգյ էլ տրեսնանք էն կնեգյը, էն խոխենքյը հի՞նչ տրեռեն։ Էս կնեգյը իրեք տարե մնալանը ետը, պեց ըն թողում, թա քյինա։ Տա հղե յա ընգնում, կյամ, կյամ տուա կյամ էտ քաղաքը։

Քյասիբ շուվար ա իլի՞, ասում ա.— Միկա հաց տվեքյ օտիմ։

Ըտրան ասում ըն.— Լհա մեր թաքավերեն պլատումը մին կնեգյ ա հաշաթ, հանցու կարտոշկա քչվե, առռե լափ տու վրս, վեր կաս։

Տանըմ ըն, էս կնեգյը ըսկում ա ըտրեղ հցրփոր ըշխադելը։ Մին քանե օրանը ետը համին էտ քաղաքըն ըն կյամ էրկու շահիլ տղա։ Մհենգյ ծզանա մինը կը հըրցնե, թա ըտահանք հո՞ւ վը՞ն։

Էտ համին էտ մարթին խոխեքյըն ըն, ամման մինը մինան բեյխաբար։

Ըտահանց մինը վեր կյուլը տարած ա ըլալ, չըբուննեն խըլում ըն, պահում, մրծրցնում, պեց թողում, թա քյինա քյըզետե ապրե։ Էն մինն էլ վեր կյետը տարած ա ինում, ճղացպանը ըզագում ա էլհա պահում մին քանե տարե, պեց թողում։

Ըտահանք կյամ ըն մինտեղ տեռնում, մինը մինան բեյխաբար, կյամ էլհա էդ պլատումը նոքյար ընգնում։

Մին օր նստում ըն, թա դինչանան, սկսում ըն ուրուր կլխավը անցկացածը նաղլ անելը։

Տեսնում ըն վեր լհա ստահանք ախպերքյ ըն, ուրուր կոլավ ըն ընգնում, լաց ինում, ուրխանու՞մ։

Տու մել ասել, էդ խոսկերքյը ըսկանում ա էտ կնեգյը։ Տուս ա կյամ, վեր ըն էլ ստահանց մարն ա։ Վազ տալավ կյամ ա ուրկուքանոց պչպչորում, կոլուքը ընգնում։

Ետ վախտը թաքավերը տրռանը նստած ա ընում։ Աշկըն ա ընգ-

նում էտ պենը, ծեն ա տամ, պուրում կոշտը, հրրցնում.— էտ հի՞նչ ա։

Ըստրանք նաղլ ըն անում։

Էս մարթըն ասում ա.— Պա տուք իմ խոխեքյս ըք, սա իմ կնեգյս ա։ Տրեռնում ըն ուրուր քթած։

Էգ կնեգյը տրեռնում ա թաքավերեն կնեգյը, խոխենքյն էլ թաքավերեն տղեքյ։ Ըտրանա տենը ըտահանք սկսում ըն լավ ապրելը։